

РОЗШИРЕННЯ ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ СТРУКТУРИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПОПУЛЯЦІЇ СВИНЕЙ ЧЕРВОНОЇ БІЛОПОЯСОЇ ПОРОДИ

Л. В. Онищенко, завідувач сектору тваринництва
Державна установа Миколаївська державна сільськогосподарська
дослідна станція Інституту зрошуваного землеробства НААНУ,
Україна

У статті висвітлено результати багаторічної роботи з формування високопродуктивного генофонду м'ясних свиней. Наведено матеріали оцінки нової заводської лінії Добряка у свиней червоної білопоясої породи за основними показниками продуктивності в умовах племрепродуктору ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського району Миколаївської області. Згідно наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України за №41 від 04.02.2015р затверджено заводську лінію Добряка 3549 червоної білопоясої породи м'ясних свиней, як нове селекційне досягнення у тваринництві.

Ключові слова: відтворювальні якості, багатоплідність, збереженість, енергія росту, життєздатність молодняка, великоплідність, чистопородне розведення, заводська лінія.

Постановка проблеми. На Миколаївщині, як і на Україні в цілому, свинарство було, і в перспективі довго ще залишиться пріоритетною галуззю сільськогосподарського виробництва [2].

Науково обґрунтована селекційно-племінна робота з стадом обумовлює високий рівень його продуктивності, постійне удосконалення продуктивних якостей тварин та створення нових внутріпородних заводських ліній, родин, типів. Зростаючий попит товарного свинарства на швидкостиглих м'ясних кнурів-виробників для широкого використання їх в гібридизації обумовило поширення в Миколаївській області популяцій свиней м'ясного напрямку продуктивності, як таких, що мають більш високу інтенсивність росту, меншу витрату кормів на одиницю приросту та кращі м'ясні якості [4].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Зараз на території України у державних, колективних, підсобних та фермерських господарствах розводять більше п'ятнадцяти різних вітчизняних, а також зарубіжних порід, внутрішньопородних та спеціалізованих типів і ліній свиней [1].

У зв'язку з підвищеним попитом на пісну високоякісну свинину ведеться активна селекційна робота щодо зниження жировідкладення та збільшенню м'язової тканини без погіршення репродуктивних і

відгодівельних особливостей свиней. У зв'язку з цим актуальною проблемою є визначення закономірності успадкування і проявлення репродуктивних та відгодівельних якостей потомків залежно від інтенсивності росту та розвитку батьківських пар в період вирощування. Саме вирішенню цих та інших питань і передбачено даною роботою з новою червоною білопоясою породою, що має не тільки прикладне але й теоретичне значення [3].

Мета та методика досліджень. Згідно методики, погодженої з Інститутом свинарства і АПВ НААНУ співробітниками сектору тваринництва Миколаївської державної сільськогосподарської дослідної станції з 2007 року велася робота в племрепродукторі ДП «ДГ «Зоряне» по створенню нової заводської лінії Добряка-3549.

Робота велася у напрямку покращення м'ясних якостей тварин за рахунок зменшення товщини шпигу, підвищення маси окосту, довжини тулуба та інтенсивності росту молодняка шляхом використання свиней породи ландрас, яка за типом будови тіла, рівнем продуктивності та пристосованості до умов півдня близька до тварин поліпшуючої породи, але відрізняються від них в кращий бік: довжиною тулуба, більш вираженими окостами та вмістом м'яса в туші.

Тварини нової заводської лінії характеризуються розтягнутістю тулубу, масивністю, виповненими окостами, міцною конституцією, стресстійкістю, невибагливістю до умов утримання.

Виклад основного матеріалу досліджень. Для проведення досліджень використовували поголів'я маток та кнурів племрепродуктора ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського району, а також привозну сперма кнурів породи ландрас СП «Дністро-Гібрид». Відлучення підсисних поросят від маток проводилося в віці 45 днів.

Проведено дослідження оптимальних варіантів поєднань для використання їх у формуванні нової заводської лінії, вивчено репродуктивні якості свиноматок ЧБП породи і піддослідних маток, яким прилита кров породи ландраса.

Аналізуючи результати досліджень слід відмітити, що багатоплідність у середньому піддослідних свиноматок становила – 11,0 гол., що перевищує маток при чистопородному розведенні на 0,5 гол. поросят, або 4,4% (табл. 1).

Використання кнурів породи ландрас при дво- та трипородному поєднанні з матками ЧБП породи позитивно впливає на живу масу при народженні, відлученні в віці 45 днів та в віці 60 днів відповідно: 16,6 кг; 118,6 кг; 208,0 кг, це свідчить про те, що ці показники піддослідних тварин перевищують показники тварин при чистопородному розведенні відповідно: на 9,8; 15,1 та 8,6%. Найвищу збереженість поросят при відлученні мали піддослідні матки – 95,4%, що перевищує показник

чистопородних маток ЧБП породи на 1,1%.

Таблиця 1

Репродуктивні якості піддослідних тварин ($n = 18$), $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показники	Одиниці виміру	Група тварин	
		контрольна	дослідна
Багатоплідність, всього	гол.	10,5±0,53	11,0±0,63
Маса гнізда при народженні	кг	15,12±0,67	16,61±1,12
Великоплідність	кг	1,44±0,22	1,51±0,33
Кількість поросят при відлученні у віці 45 днів	гол.	9,9±0,74	10,5±0,61
Жива маса гнізда при відлученні у віці 45 днів	кг	103,0±5,1	118,6±4,83
Жива маса поросят при відлученні	кг	10,4±1,12	11,3±2,31
Жива маса гнізда у віці 60 днів	кг	191,6±11,3	208,0±11,6
Жива маса поросят у віці 60 днів	кг	19,4±0,98	19,8±1,44
Збереженість	%	94,3	95,4

Проведені дослідження інтенсивності росту молодняка в різні вікові періоди вирощування мали різну енергію росту і живу масу.

За одержаними даними жива маса збільшувалася, максимальною була у піддослідній групі у віці 6 місяців, і становила – 91,2 кг, що перевищувала живу масу свинок при чистопородному розведенні на 9,5 кг або на 11,6%.

При порівнянні лінійних вимірів піддослідні свинки ЧБП породи були найдовшими – 124,5 см, обхват грудей 113,9 см, висота в холці 63,1 см. Вони перевищують показники свинок ЧБП породи при чистопородному розведенні відповідно: на 2,1%; 1,1; 2,6%. На підставі взятих промірів були вираховані індекси будови тіла. Найнижчим показником індексу розтягнутості характеризувалися свинки ЧБП породи. По індексу масивності та компактності особливої різниці між групами не виявлено.

Для визначення відгодівельних якостей молодняка було проведено контрольну відгодівлю тварин дослідної та контрольної групи. При цьому встановлено, що живої маси 100 кг на відгодівлі свині досягли за 174...193 доби, при середньодобових приростах 633...709 г, витрачаючи на 1 кг приросту 3,42...3,60 кормових одиниць корму (табл. 2).

Найвищий показник досягнення живої маси 100 кг одержав молодняк нової заводської лінії Добряка, який цієї маси досяг за 174 доби,

при середньодобових приростах 709 г та затраті на 1 кг приросту 3,42 к. од.

Таблиця 2

Відгодівельні якості піддослідного молодняка ($n = 5$), $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показники	Група тварин	
	контрольна	дослідна
Вік досягнення живої маси 100 кг, дн.	193,0±0,82	174,0±1,22
Тривалість відгодівлі, дн.	112,0±1,70	101,0±2,24
Загальний приріст, кг	76,0±0,82	85,1±1,36
Середньодобовий приріст, г	633,0±6,80	709,0±4,47
Витрати кормів на 1 кг приросту, к. од.	3,60	3,42

Це свідчить про те, що піддослідний молодняк за відгодівельними ознаками мав перевагу над тваринами ЧБП породи: по віку досягнення живої маси 100 кг, середньодобовому приросту, витраті корму, відповідно, на 19 діб; 76 г та 0,18 к. од., або на 10,1%; 12,0 та 5,2%.

В результаті досліджень встановлено, що найбільший вихід цінних частин туші (підчеревина, повздожній м'яз, грудинка) мали піддослідні тварини – 18,2%, вихід м'яса в туші – 62,1%. Забійний вихід склав 72,9... 75,2%. Найбільшим від був у тварин дослідної групи – 75,2%, що переважило даний показник чистопородних тварин ЧБП породи на 2,5%. Довжина напівтуші становила – 98,7 см. Площа «м'язового вічка» також була вище у тварин нової лінії – 39,5 см².

Генетичний аналіз, проведений за допомогою ДНК-маркерів продуктивності свідчить, що всі тварини нових генетичних структур є стресстійкими, вони мають в наявності генотипи АА та АВ, в яких поєднання алелей АВ асоціюється зі збільшенням кількості живих поросят при народженні у свиноматок.

Висновки та перспективи досліджень. Результати проведених науково-господарських досліджень відтворювальної здатності свиноматок дають можливість зробити такі висновки:

– тварини заводської лінії Добряка за найбільш важливими господарсько корисним показникам відрізняються від свиней ЧБП породи підвищеними м'ясними якостями та більш високим рівнем продуктивності;

– кнури породи ландрас позитивно впливають на відтворювальні якості свиноматок червоної білопоясої породи, при цьому підвищується енергія росту і життєздатність молодняка.

Список використаних джерел:

1. Березовський М. Д. Племінна робота з великою білою породою / М. Д. Березовський // Тваринництво України. — 1996. — № 12. — С. 13—14.
2. Пелих Н. Л. Репродуктивні якості свиноматок / Н. Л. Пелих // Тваринництво України. — 1997. — № 5. — С. 13—14.
3. Бугаєвський В. М. Червоний білопоясний генотип свиней на Миколаївщині / В. М. Бугаєвський, Л. В. Онищенко, М. І. Данильчук // Наук. праці МДГУ. — 2009. — Вип. 94. — Т. 107. — С. 67—70.
4. Бугаевский В. М. Состояние и направленность селекционно-племенной работы в свиноводстве Николаевской области / В. М. Бугаевский // Мясной бизнес. — 2009. — Вып. 74. — С. 89—91.
5. Познякова Т. С. Репродуктивні якості чистопородних і помісних свиноматок при схрещуванні з кнурами вітчизняної та зарубіжної селекції / Т. С. Познякова // Вісник Полтавської державної аграрної академії. — 2011. — № 1.
6. Рибалко В. П. Програма селекції з м'ясними генотипами свиней в Україні на 2003-2012 роки / В. П. Рибалко, С. В. Акімов, Л. Г. Перетяцько. — К. : Атмосфера, 2005. — С. 88.

Л. В. Онищенко. *Расширение генеалогической структуры отечественной популяции свиней красной белопоясой породы.*

В статье отражены результаты многолетней работы по формированию высокопродуктивного генофонда мясных свиней. Приведены материалы оценки новой заводской линии Добряка в свиней красной белопоясой породы по основным показателям производительности в условиях племрепродукторах ГП «ОХ «Зоряне» Первомайского района Николаевской области. Согласно приказа Министерства аграрной политики и продовольствия Украины №41 от 04.02.2015р. утверждено заводскую линию Добряка 3549 красной белопоясой породы мясных свиней, как новое селекционное достижение в животноводстве.

Ключевые слова: воспроизводительные качества, многоплодие, сохранность, энергия роста, жизнеспособность молодняка, крупноплодность, чистопородное разведение, заводская линия.

L. Onishchenko. *Expansion of genealogical structure of native red-striped pig population.*

In the article the results of years of work on the formation of the gene pool of highly pig meat are given. The materials of evaluation of "Dobryaka" farm and its bilopoyasa red pig breed with the main indicators of performance in terms of multiplication SE "DG" Zoryane", Pervomaisky district of Mykolayiv region are discussed. According to the order of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine by №41 from 04.02.2015 the factory line DOBRYAKA 3549 of bilopoyasa red meat pigs breed had been approved as a new selection of livestock.

Key words: reproduction quality, multiple, survival, growth energy, vitality of yougn breeds, high fertility, pure breeding, factory line.